

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๓/๒๕๔๘

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

ข้อ ๑ พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวน ๔ งวด เป็นเงิน ๗๑๘,๒๐๐ บาท โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งการโอนเงินสนับสนุนดังกล่าวให้พรรคเสรีประชาธิปไตยดังนี้

งวดที่ ๑ แจ้งการโอนให้ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๔๐๒/๗๕๔ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จำนวน ๑๐๓ สาขาๆ ละ ๑,๘๐๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๑๘๕,๔๐๐ บาท

งวดที่ ๒ แจ้งการโอนให้ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๔๐๒/๒๗๕๔ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๖ จำนวน ๑๐๐ สาขาๆ ละ ๑,๘๐๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๑๘๐,๐๐๐ บาท

งวดที่ ๓ แจ้งการโอนให้ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๔๐๒/๕๔๐๑ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๑๐๐ สาขาๆ ละ ๑,๘๐๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๑๘๐,๐๐๐ บาท

งวดที่ ๔ แจ้งการโอนให้ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๔๐๒/๘๕๕๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๘๖ สาขาๆ ละ ๑,๘๐๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๑๕๒,๘๐๐ บาท

ข้อ ๒ พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ยื่นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๑๘ สาขาๆ ละ ๒ เดือน เป็นเงินจำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งการโอนเงินสนับสนุนดังกล่าว ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๔๐๒/๓๗๗ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๗

ข้อ ๓ ในการโอนเงินในแต่ละงวดดังกล่าวนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแจ้งการโอนเงินดังกล่าวให้พรรคทราบพร้อมทั้งแจ้งให้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องเงินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายไปรษณีย์กรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

ข้อ ๔ พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้

งวดที่ ๑ รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๑๑๓/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๖ และตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๐๒๐/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๖ มีหลักฐานการส่งเงินให้แก่สาขาเป็นสำเนาใบสำคัญจ่าย ๘๐ แผ่น พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับเงิน ๙๕ แผ่น และสำเนาใบรับไปรษณีย์ชนิดดี ๒๐ แผ่น และหลักฐานการส่งเงินคืนตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๑๑๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ จำนวน ๓ สาขา เป็นเงินจำนวน ๕,๔๐๐ บาท

งวดที่ ๒ รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๒๓๐/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๖ มีหลักฐานการส่งเงินให้แก่สาขาเป็นสำเนาใบสำคัญจ่าย ๑๐๐ แผ่น พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับเงิน ๕๘ แผ่น

งวดที่ ๓ รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๖๐๐/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ มีหลักฐานการส่งเงินให้แก่สาขาเป็นสำเนาใบสำคัญจ่าย ๕๖ แผ่น พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับเงิน ๕๖ แผ่น และหลักฐานการส่งเงินคืนตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๘๒๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๔ สาขา เป็นเงินจำนวน ๗,๒๐๐ บาท

งวดที่ ๔ รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๘๓๘/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ มีหลักฐานการส่งเงินให้แก่สาขาเป็นสำเนาใบสำคัญจ่าย ๕๔ แผ่น พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับเงิน ๕๑ แผ่น และหลักฐานการส่งเงินคืนตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๐๒๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๗ จำนวน ๒ สาขา เป็นเงินจำนวน ๓,๖๐๐ บาท

ข้อ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับการร้องเรียนทางโทรศัพท์จากผู้อ้างว่าเป็นกรรมการสาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย ลำดับที่ ๒๕ ว่ายังไม่ได้รับเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายไปรษณีย์กรและค่าสาธารณูปโภคงวดที่ ๓ ของปี ๒๕๔๖ จากพรรคเสรีประชาธิปไตยประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการ

การเลือกตั้ง ได้ทำการติดตามการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พบว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยอาจใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเสนอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่มีสาขาพรรคเสรีประชาธิปไตยตั้งอยู่สอบข้อเท็จจริงจากผู้มีลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายเงินที่พรรคเสรีประชาธิปไตยรายงานต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามข้อ ๔ ว่าได้เงินสนับสนุนจริงหรือไม่

ข้อ ๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รายงานการสอบข้อเท็จจริง ตามข้อ ๕ แล้ว พบว่ามีสาขาพรรคไม่ได้รับเงินตามที่ขอรับการสนับสนุน กล่าวคือ มีสาขาพรรคไม่ได้รับเงิน หรือได้รับเงินเพียงบางงวด

ข้อ ๗ จากการสอบข้อเท็จจริงสาขาพรรคของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดตามข้อ ๖ พบว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ สรปต ๑๕๖/๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่อง การเบิกเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขา ถึงประธานสาขาพรรคเสรีประชาธิปไตยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการขอรับและส่งหลักฐานการรับเงิน โดยให้ลงลายมือชื่อผู้รับเงินในใบสำคัญจ่ายเงิน พร้อมทั้งแนบสำเนาบัตรประชาชนที่ลงลายมือชื่อ รับรองสำเนาถูกต้องและส่งกลับไปยังสำนักงานใหญ่พรรคเสรีประชาธิปไตย เมื่อสำนักงานใหญ่ ได้รับเอกสารดังกล่าวแล้วจะดำเนินการจ่ายเงินสนับสนุนฯ ให้สาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย โดยการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารหรือโอนเงินทางธนาคารให้ประธานสาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย หรือ มอบหมายให้แกนนำในแต่ละจังหวัดนำเงินดังกล่าว มามอบให้ที่สำนักงานสาขาพรรค ซึ่งวิธีการรับ และส่งเงินให้แก่สาขาพรรคสอดคล้องกับคำร้องเรียนของกรรมการพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามข้อ ๕

ข้อ ๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๓๖๖ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งให้พรรคเสรีประชาธิปไตยชี้แจงข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสาขาพรรค ตามข้อ ๖ เพื่อประกอบการพิจารณาคำเนินการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ข้อกำหนด กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง

ข้อ ๙ พรรคเสรีประชาธิปไตยมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ สรปต ๐๕๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานการส่งเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้แก่สาขาพรรค งวดที่ ๓ ปี ๒๕๔๖ เป็นสำเนาใบนำส่งธนาคาร จำนวน ๕๕ ฉบับ และสำเนา ใบนำฝากธนาคาร จำนวน ๒ ฉบับ

ข้อ ๑๐ พรรคเสรีประชาธิปไตยมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ สรปต ๐๕๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานการส่งเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรค งวดที่ ๒ ปี ๒๕๔๖ เป็นสำเนาใบนำส่งธนาณัติ จำนวน ๓๕ ฉบับ และสำเนาใบนำฝากธนาคาร จำนวน ๕ ฉบับ

ข้อ ๑๑ พรรคเสรีประชาธิปไตยมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ สรปต ๐๕๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงของพรรคว่าสาขาได้รับเงินจริงโดยการสอบปากคำกรรมการสาขาแต่ละสาขา จำนวน ๑ ชุด พร้อมทั้งขอยกเลิกและขอคืนเอกสาร ตามข้อ ๕ และ ๑๐ และพรรคเสรีประชาธิปไตยมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ สรปต ๐๖๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงของพรรคเพิ่มเติม จำนวน ๑ ชุด ประกอบด้วย สำเนาบันทกกรรมการสอบข้อเท็จจริง จำนวน ๕๗ ชุด สำเนาใบสำคัญจ่ายเงิน จำนวน ๓๖๑ แผ่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับเงิน จำนวน ๕๗ แผ่น สำเนาใบรับไปรษณีย์ธนาณัติ จำนวน ๑๓๘ แผ่น สำเนาใบฝากเงินผ่านธนาคาร จำนวน ๑๕ แผ่น รวมจำนวน ๕๕๘ แผ่น เพื่อยืนยันการได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคจำนวน ๕๗ สาขา โดยทำการสอบข้อเท็จจริงระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และระหว่างวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ - ๔ มีนาคม ๒๕๔๗

ข้อ ๑๒ พรรคเสรีประชาธิปไตยส่งรายงานการใช้เงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๐๘๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ และขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๐๘๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งรายงานระบุว่าได้ออนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาพรรคตามที่ได้รับเงินสนับสนุนจริง โดยพรรคมีหลักฐานประกอบรายงานในส่วนของการใช้จ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรคซึ่งเป็นเอกสารชุดเดียวกันกับข้อ ๑๑

ข้อ ๑๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือให้พรรคเสรีประชาธิปไตยส่งรายงานหรือคืนเงินตามข้อ ๒ แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ลต. (ทบพ) ๐๔๐๒/๔๐๕๔ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๗ แต่พรรคเสรีประชาธิปไตยกลับขอผ่อนผันการคืนเงิน

แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ สรปต ๑๐๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ และได้นำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่ได้รับโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามข้อ ๒ ไปท erogจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคในปี ๒๕๕๗

ข้อ ๑๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นประกอบกับข้อกฎหมายแล้ว เห็นว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ได้ปฏิบัติตามการให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกาศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑๔.๑ พรรคเสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ พรรคไม่ส่งเงินหรือส่งเงินไม่ครบตามจำนวนที่ได้รับการสนับสนุน ตามข้อ ๑ ให้แก่สาขาพรรคซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงจากการสอบสาขาพรรคของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พบว่าสาขาพรรคได้รับเงินไม่ครบตามจำนวนที่ขอรับการสนับสนุนปีละ ๔ งวด ตามข้อ ๖

แม้ภายหลังพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ส่งเอกสารหลักฐานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคตามเอกสารหลักฐานรายงานการส่งเงินข้อ ๔ เอกสารหลักฐานส่งเงินที่พรรคชี้แจงเพิ่มเติมตามข้อ ๕ และ ๑๐ รวมทั้งเอกสารหลักฐานที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงของพรรค ตามข้อ ๑๑ แล้ว เอกสารหลักฐานดังกล่าวข้างต้นไม่อาจแสดงผลให้เห็นว่าพรรคได้ส่งเงินให้แก่สาขาพรรคครบ ตามที่ขอรับการสนับสนุนแต่เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวยังมีความขัดแย้งและไม่น่าเชื่อถือ

๑๔.๒ พรรคเสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ พรรคไม่ส่งเงินตามที่พรรคได้รับการสนับสนุนตามข้อ ๒ ให้แก่สาขาเพื่อเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแต่นำเงินที่รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคไปท erogจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคในปี ๒๕๕๗ ตามข้อ ๑๓

ข้อ ๑๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ

๑๕.๑ พรรคเสรีประชาธิปไตยรายงานการส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคได้ส่งเงินให้สาขาพรรคครบทุกงวดทุกสาขาตามข้อ ๔ แต่จากการสอบข้อเท็จจริงโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปราจีนบุรีพบว่าพรรคไม่ได้ส่งเงินหรือส่งเงินให้แก่สาขาพรรคแต่เพียงบางงวดเท่านั้น

๑๕.๒ พรรคเสรีประชาธิปไตยไม่รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนตามข้อ ๒ ซึ่งพรรคต้องดำเนินการส่งเงินให้แก่สาขาและรายงานการส่งเงินดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ข้อ ๔

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายเพชร ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตย ผู้ถูกร้อง ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่า พรรคเสรีประชาธิปไตย ได้รับการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ถือเป็นนิติบุคคล ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งหัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตย เป็นผู้แทนของพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบาย ข้อบังคับและมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรค ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับการโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวน ๔ งวด เป็นเงิน ๗๑๘,๒๐๐ บาท ตามเอกสารที่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างถึง

พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดตั้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ขึ้นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่

พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๑๘ สาขา ๆ ละ ๒ เดือน เป็นเงินจำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ตามเอกสารที่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างถึง

พรรคเสรีประชาธิปไตยได้จ่ายเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองโดยได้จ่ายเงินให้แก่สาขาพรรคตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพรรคเสรีประชาธิปไตยได้รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และรายงานการใช้จ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาของพรรคเสรีประชาธิปไตยในปี ๒๕๔๖ ทั้ง ๔ งวด ก็เป็นไปตามประกาศฯ หรือตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เท่านั้น ไม่ใช่ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน ซึ่งต้องรายงานภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีถัดไปอยู่แล้ว

พรรคเสรีประชาธิปไตย ได้รับหนังสือจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๑๑๓ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ เรื่อง แจ้งเตือนการใช้จ่ายเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาปี ๒๕๔๖ ให้ระวังสาขาพรรคอาจจ่ายเงินไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการบริหารพรรคเสรีประชาธิปไตยได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เพราะเกรงว่าสาขาพรรคที่ได้รับเงินสนับสนุนดังกล่าว จะใช้เงินไม่ถูกต้องตามกฎหมายมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามหนังสือที่นายทะเบียนเตือนให้พรรคระมัดระวังการใช้จ่ายเงินสนับสนุน และพรรคเสรีประชาธิปไตย ก็ได้มีหนังสือ ที่ สรปต ๐๒๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ขอคืนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในที่นี้หมายรวมถึงเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาปี ๒๕๔๖ ในข้อ ๒ จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ด้วย ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงแม้จะไม่คืนเงินโดยทันทีแต่ก็ได้แสดงเจตนาที่จะคืนเงินดังกล่าวแล้ว

พรรคเสรีประชาธิปไตย ได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๓๖๖ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เรื่อง “ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน ส่งเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาปี ๒๕๔๖” และในการนี้

พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตามเอกสารที่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างถึง

เมื่อพรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วนั้น ทางหัวหน้าพรรคก็ได้มีหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ค่วนที่สุด ที่ สรปต ๐๕๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และหนังสือพรรคเสรีประชาธิปไตย ค่วนที่สุด ที่ สรปต ๐๕๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงตามเอกสารที่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างถึง

โดยการชี้แจงนั้น เป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงที่หัวหน้าพรรคไม่ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดเกี่ยวกับการส่งเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรคทั้ง ๔ งวด ของเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ด้วยเหตุผล ๒ ประการคือ

(๑) หัวหน้าพรรคเป็นเพียงผู้แทนของพรรคการเมือง ในกิจการอันเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งหัวหน้าพรรคต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง

(๒) เมื่อทางพรรคเสรีประชาธิปไตย ได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวจากนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น ทางพรรคคาดเดาได้ทันทีว่า จะต้องเกิดเหตุการณ์อันไม่ชอบอย่างแน่นอนนอกกล่าวคือ ทางพรรคคิดว่าจะต้องมีการนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุม คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ (๖๐) ในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เพื่อขอมติชะลอการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๗ ของพรรคเสรีประชาธิปไตยอย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้หัวหน้าพรรคจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำหนังสือชี้แจงเรื่องดังกล่าวด้วยความเร่งด่วน และเร่งรีบ โดยไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่องดังกล่าวอย่างถี่ถ้วน รวมทั้งได้ทำการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในครั้งนั้นด้วย ซึ่งในการชี้แจงนั้น ข้อมูลบางอย่างไม่ตรงกับข้อเท็จจริงด้วยเช่นกัน ซึ่งต่อมาภายหลังคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการส่งเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาในปี ๒๕๔๖ เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กล่าวหา และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้วนั้น ทางพรรคจึงได้ทำการชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และในส่วนที่หัวหน้าพรรคได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปนั้น ส่วนที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ก็ได้ทำหนังสือชี้แจงเพื่อขอถอนคำชี้แจงในครั้งนั้น

พรรคเสรีประชาธิปไตย มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือพรรค ที่ สรปค ๑๐๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ ขอฟ่อนผันการคืนเงินแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เหตุผลที่พรรคแจ้งแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองว่าจะนำเงินไปใช้จ่ายในโครงการและแผนงานในปี ๒๕๕๗ เป็นเหตุผลในการฟ่อนผันไม่ใช้การใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ของเงินกองทุนฯ เพราะพรรคได้แจ้งว่าขอคืนเงินดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นไปตามมติของคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามนัยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยยกคำร้อง หรือมีคำสั่งไม่ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖๑ “คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ เพื่อดำเนินกิจการในการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๖๒ “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้”

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตยสรุปได้ว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค จำนวน ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวน ๔ งวด เป็นเงิน ๙๑๘,๒๐๐ บาท งวดที่ ๑ แจ็งการโอนวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เงิน ๑๘๕,๔๐๐ บาท งวดที่ ๒ แจ็งการโอนวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๖ เงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๓ แจ็งการโอนวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๔ แจ็งการโอนวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ เงิน ๑๗๒,๘๐๐ บาท

ครั้งที่ ๒ สาขาพรรคที่จดแจ็งการแจ็งการตั้งภายหลังที่ยื่นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๑๘ สาขา เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท แจ็งการโอนวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๗

มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยดำเนินการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรค จำนวน ๑๑๘ สาขา จำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท แล้ว ซึ่งพรรคเสรีประชาธิปไตยจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเงินให้แก่สาขาของพรรคฯ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ็งการส่งเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ

(๒) พรรคฯ ต้องรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาของพรรคฯ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อส่งเงินให้แก่สาขาของพรรคฯ แล้ว

พรรคเสรีประชาธิปไตยมิได้ดำเนินการตามข้อ (๑) และ (๒) แต่อย่างไรก็ตาม กล่าวคือ พรรคฯ มิได้ส่งเงินให้สาขาของพรรคฯ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการส่งเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีได้รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาของพรรคฯ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้พรรคเสรีประชาธิปไตยส่งรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรค หรือส่งเงินสนับสนุนฯ จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท คืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พรรคได้รับหนังสือจากนายทะเบียนพรรคการเมือง

พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าวแล้ว แต่มิได้ดำเนินการส่งรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคหรือส่งเงินสนับสนุนฯ จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท คืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ภายในกำหนดระยะเวลา พรรคเสรีประชาธิปไตยกลับมีหนังสือขอผ่อนผันการคืนเงินแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองโดยให้เหตุผลว่า “พรรคมีความจำเป็นต้องดำเนินกิจการทางการเมืองตามแผนงานและโครงการในปี ๒๕๔๗ ต่อไป จึงได้นำเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคจำนวนดังกล่าวไปตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคฯ ในปี ๒๕๔๗ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและเสียหายที่เกิดขึ้นกับพรรคฯ จากการชะลอการจ่ายเงินฯ”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ไม่เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ข้อ ๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๑ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ กล่าวคือ พรรคไม่ส่งเงินตามที่พรรคได้รับการสนับสนุนให้แก่สาขาพรรคเพื่อเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค แต่นำเงินที่รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคไปตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗

เมื่อพรรคเสรีประชาธิปไตยมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยตาม มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ